

HİRSIZLARIN REHABİLİTASYONUNDA SÛFÎ YAKLAŞIM

Geçmiş zamanın sûfîleri, mânevî ve sosyal sapmalar içinde olanlara tatlı dilleriyle uyarma ihtiyacı duyar ve kendilerine yaptıklarından pişmanlık duyup tövbe etmelerini tavsiye ederlermiş. Hırsızlık yapan kişilere de genelde bu çerçevede samîmî bir şekilde nasihat ederler ve onlara bu kötü alışkanlıklarından vazgeçmeleri için maddî ve mânevî yönden yardımcı olurlarmış. Bu bağlamda bu yazıda bazı velilerimizin hırsızların rehabilitasyonlarına yönelik nasıl bir yöntem geliştirdiklerini göreceğiz.

Hz. Ahmed bin Hadraveyh'in Örnek Yaklaşımı

Hz. Ahmed bin Hadraveyh'in evine bir gün bir hırsız girmiş. Evinde hiçbir şey bulamayan genç hırsız fark eden Hz. Ahmed bin Hadraveyh ona şöyle demiş: *"Ey genç! Şu kovayı al su doldur. Abdest al ve namaz kıl. Bu arada evime belki bir şey gelir, sana veririm. Böylece evimden boş dönmemiş olursun."* Genç, gayr-i ihtiyârî olarak ve belki de bir şeyler elde etmek ümidiyle onun emrettiği gibi hareket etmiş. Sabah olunca zengin birisi Hz. Ahmed bin Hadraveyh'e yüz elli altın getirmiş. Hz. Ahmed bin Hadraveyh, bu parayı o gence vererek, *"Al bu altınları, senin olsun; Bunlar bu gece kıldığın namazlar sebebiyle sana mükâfâttır."* demiş. Genç, şeyhin bu lütuf ve iltifâtı karşısında çok şaşırılmış ve şöyle demiş: *"Yolumu kaybetmiş, bozuk*

işlere dalmıştım. Bir gece sâyenizde hayırlı bir iş yapıp, Allah'a ibadet ettim. Rabbim de bana böylele ihsanda bulundu." diyerek tövbe etmiş ve iyi bir insan olmuş.

Hz. Ma'rûf-i Kerhî'nin Örnek Yaklaşımı

Bir gün Hz. Ma'rûf-i Kerhî, Dicle kenarına abdest almak için gitmiş. Kur'ân-ı Kerîm ve

"Bir sosyal sapma türü olan hırsızlık, aslında kişinin fitratına ve vicdanına aykırı bir durumdur ve çoğu zaman gafletin veya bir zarûretin sonucu olarak işlenmektedir. Böyle olduğu için, hemen her hırsızın rehabilite edilmesi mümkündür."

seccâdesini namazgâhında bırakmış ve tam o esnada yaşlı bir kadın gelip, bunları alıp oradan kaçmaya başlamış. Hz. Ma'rûf-i Kerhî, durumu fark edince kadının peşinden koşarak, ona seslenmiş: *"Hiç Kur'ân okumasını bilen çocuğun var mı?"* Kadın *"Hayır."* deyince şeyh, *"Madem öyle, o halde Kur'ân'ı bana bırak, seccâde senin olsun. Ben hakkımı helâl ettim."* demiş. Kadıncağz, bu hiç beklenmedik yaklaşım karşısında mahcup olmuş, başını eğip yere bakmış ve utancından tek kelime söyleyemeden oradan ayrılmış.

Hiz. Ahmed er-Rufâî'nin Örnek Yaklaşımı

Hiz. Seyyid Ahmed er-Rufâî'nin evine bir gün bir hırsız girmiş. Evinde çalınacak önemli bir şey bulamayan hırsız, boş dönmek üzere iken Hiz. Ahmet er-Rufâî ile göz göze gelmiş. Hırsız, şeyh efendi karşısında görünce korkmuş, şaşkın ve mahcup olarak ne yapacağını bilmez bir halde iken büyük velî onu teskîn etmiş. Hırsızın utanmasına fırsat vermeden onu eli boş göndermeyeceğini söyleyerek, ona bir miktar un hediye etmiş. Daha sonra hırsızdan helâllik isteyip onu yolcu etmiş. Hiz. Ahmed er-Rufâî'nin bu şefkatli davranışı karşısında hırsız, derin bir mahcûbiyet içinde yaptıklarından pişmanlık duymuş. Tövbe eden hırsız, Ahmed er-Rufâî'nin talebesi olmuş ve hak yoldan hiç ayrılmamış.

Hiz. Tâhâ-i Hakkârî'nin Örnek Yaklaşımı

Hiz. Seyyid Tâhâ-i Hakkârî, 19. asrın Anadolu velîlerindedir. Bir gece bir hırsız, evin bitişiğindeki ambarına girip, bir çuval un almak istemiş. Çuvalı doldurmuş, fakat kaldıramamış. Yarıya kadar boşaltmış, yine kaldıramamış. Biraz daha bo-

Bu müşfik ve yardımsever tavır karşısında hırsız, tövbe edip, Hiz. Seyyid Tâhâ'nın sâdik talebelerinden olmuş.

Hiz. Ebû Bekir Kettânî'nin Örnek Yaklaşımı

Hiz. Ebû Bekir Kettânî, bir gün namaz kılar-ken, sessizce bir soyguncu yanına yaklaşmış ve omzundaki abâyı alıp satmak maksadıyla pazara götürmüştü. Ancak pazarda eli kurumaya başlamış. Ona, 'Sen herhalde haram bir şey işlemiş olacaksın ki, bu duruma düştün.' demişler. Hırsız, yaptıklarını söyleyince kendisine şu tavsiyede bulunulmuş: "Bunu alıp derhal şeyhin huzuruna git ve şefâatini dile. Duâ etmesini söyle tâ ki, Hak Teâlâ elini îade etsin." Bunun üzerine hırsız geri dönmüş ve şeyhin hâlen namazda olduğunu görmüş. Hırsız, abâyı şeyhin omzuna koyduktan sonra şeyhin namazını bitirmesini beklemiş. Hırsız, namazını bitiren şeyhin ayaklarına kapanarak, içinde bulunduğu durumu yavayı yakarak anlatmış. Şeyh efendi, bunun üzerine şöyle bir niyâzda bulunmuş: "Allah'a yemin ederim ki, abânın ne götürülmesinden ne de geri getirilmesinden haberim vardır. İlâhî! O, onu götürmüş ve geri getirmiş. Sen de ondan aldığını geri ver!" Bu duâdan sonra hırsız yine eski sağlığına kavuşmuş.

Hiz. Cüneyd-i Bağdâdî'nin Örnek Yaklaşımı

şaltmış ama ne hikmetse yine kaldırıp götürmemiş. O sırada Hiz. Seyyid Tâhâ, ambara gelmiş ve hırsıza "Ne o, çuvalı kaldıramıyor musun? Dur, sana yardım edeyim." deyince, hırsız, donakalmış ve utancından bir şey diyememiş. Seyyid hazretleri, çuvalı kaldırıp, hırsızın sırtına verdikten sonra, "Bunu al git, yalnız bizim adamlarımız seni görmesin, belki canını yakarlar. Bir daha ihtiyâcın olursa, ambara değil de bizzat bize gel!" buyurmuş.

Naklederler ki, bir gece Cüneyd-i Bağdâdî'nin evine giren bir hırsız, bir gömlekten başka bir şey bulamamış. Hırsız da o gömleği alıp pazarda satmaya karar vermiş. Ertesi gün Cüneyd-i Bağdâdî'nin pazarda bir işi çıkmış. Hiz. Cüneyd, kendi gömleğini bir tellahın elinde görmüş. Tellah gömleği satmak istiyor, ama müşteri de gömleğin gerçekten satıcıya ait olduğuna dair bir delil göstermesini istemiş. Hiz. Cüneyd müşterinin yanına varıp, "Bu

"Hiz. Seyyid Ahmed er-Rufâî'nin evine bir gün bir hırsız girmiş. Evinde çalınacak önemli bir şey bulamayan hırsız, boş dönmek üzere iken Hiz. Ahmet er-Rufâî ile göz göze gelmiş. Hırsız, şeyh efendi karşısında görünce korkmuş, şaşkın ve mahcup olarak ne yapacağını bilmez bir halde iken büyük velî onu teskîn etmiş. Hırsızın utanmasına fırsat vermeden onu eli boş göndermeyeceğini söyleyerek, ona bir miktar un hediye etmiş."

gömleğin ona ait olduğuna ben şahitlik ediyorum," deyince müşterinin kuşkuları giderilmiş ve gömlek de satılabilmiş. Hiz. Cüneyd-i Bağdâdî'nin bu fedakâr tavır ile hırsız, cezâ almaktan ve toplum içinde mahcup olmaktan kurtulmuş ve yaptıklarından utanarak ıslâh olmuştur.

Sonuç

Bir sosyal sapma türü olan hırsızlık, aslında kişinin fitratına ve vicdanına aykırı bir durumdur ve çoğu zaman gafletin veya bir zarûretin sonucu olarak işlenmektedir. Böyle olduğu için, hemen her hırsızın rehabilite edilmesi mümkündür. Tasavvufî sosyal hizmet anlayışında hırsızlara, teşebbüs esnâsında yakalanmış olsalar dahi, insan gibi muâmele edilmesi esastır. Nitekim sûfiler, olay anında bile hırsızlara güzel söz ve iyilikte bulunmuşlardır. Kendilerine hâricî bir zarar gelmesin diye teşebbüslerini gizlemişler, ihtiyaç duydukları veya sahip olmak istedikleri şeyleri çekinme-

den vermişlerdir. Sûfiler, bu kötü eyerimden dolayı hırsızlara ne kınayıcı ne de cezâlandırıcı bir tavır sergilemişlerdir. Bunun yerine sahiplenici ve koruyucu bir yaklaşımda bulunmuşlardır. Sûfiler, hırsızlıktan tövbe edip, pişmanlık duyanları affedildikleri gibi hayatlarında başarılı olmaları için ayrıca kendilerine duâlarda bile bulunmuşlardır. Sûfilerin bu müşfik yaklaşımları karşısında birçok hırsız, bütün diğer günahlarından da vazgeçebilmiş ve sosyal hayatta hayırlı hizmetlerde bulunabilmiştir.

Kaynaklar

*Prof. Dr.

Attâr, Feridüddin; *Evlîya Tezkireleri*, (Terc.: Süleyman Uludağ), Kocabalı Yayınevi, İstanbul, 2007.

Bursalı, Mustafa Necati, *Kâdirîyye Yolunun Başbuğ Velîleri-İstanbul ve Anadolu Erenleri*, Çelik Yayınevi, İstanbul, t.y.

Gazali, *İhyâ-i Ulûmî'd-Din*, (Terc.: Ali Arslan), C. I-IV, Merve Yayın, İstanbul, t.y.

Hasen Şükri, *Şemsü's-Şümûs*, İstanbul 1302.

İmamoğlu, Haluk, "Vakıf Medeniyeti ve Günümüz", *Çerçeve Dergisi*, MÜSIAD, Sayı Ocak 2009.

İslam Âlimleri Ansiklopedisi, Türkiye Gazetesi Yayınları, Cilt 3, 18, İstanbul, 1985.

Tahrallı, Mustafa ve Cumhuriyet, Müjgan, *Ebu'l-Âlemeyn Seyyid Ahmed er-Rufâî*, İstanbul, 2008.